

Буковська Мар'яна,
студентка 4 курсу
спеціальність «Початкова освіта»
Науковий керівник: Катинська Л. Л.,
Вищий комунальний навчальний заклад
«Володимир-Волинський педагогічний коледж ім. А. Ю. Кримського»

РОЛЬ МУЛЬТФІЛЬМІВ У РОЗВИТКУ ТА ВИХОВАННІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Описано та досліджено роль мультфільмів у розвитку та вихованні молодших школярів. Подано перелік мультиплікаційних фільмів, які негативно впливають на формування особистості молодшого школяра та наслідки цього впливу. Представлено результати дослідження щодо мультфільмів, яким надають перевагу діти молодшого шкільного віку.

Формування особистості молодшого школяра починається у дитинстві і здійснюється під впливом різноманітних засобів розвитку та виховання. Одним із сучасних та дієвих засобів впливу на особистість дитини є – мультфільми. Скарбниця світової мультиплікації невпинно поповнюється новими яскравими стрічками з використанням сучасних засобів та можливостей комп'ютерної анімації. Витіснення іноземними мультфільмами вітчизняних викликає роздуми щодо їхнього впливу на розвиток та становлення психіки підростаючого покоління. Викликають багато запитань нові технології створення мультфільмів (комп'ютерна графіка, різні спецефекти тощо). Якщо вітчизняні лялькові і мальовані мультфільми були природні, не завдавали шкоди психіці дитини, то сучасні мультфільми дуже часто не передбачають формування загальнолюдських цінностей.

Дослідження ролі мультфільмів у розвитку та вихованні молодших школярів є дійсно актуальною проблемою. Так як основи формування особистості дитини закладаються в молодшому шкільному віці, дуже важливо використовувати засоби розвитку та виховання, які позитивно впливають на особистість молодшого школяра. Тому, потрібно ретельно підбирати мультфільми як для навчальної діяльності, так і для загального розвитку, бо не всі вони корисні і містять важливі для дитини переживання та образи.

Головні питання, які постають при аналізі мультфільмів, полягають у тому, чи відповідають ті, чи інші мультиплікаційні продукти, потребам та запитам наймолодших глядачів, як вони впливають на навчальний процес, на особистість молодшого школяра та його ставлення до оточуючих. Такі питання і визначають необхідність виокремлення

провідних особливостей та вимог, що повинні пред'являтися до мультиплікаційного фільму як засобу навчання та виховання. Багато сучасних мультиків, що транслюються по телебаченню, можуть погано вплинути на розвиток дитини, сформувати у неї схильність до агресії, до залежностей, і навіть є випадки, коли мультики призводять до психічних розладів.

Сутність мультиплікації та деякі особливості мультфільмів досліджуються у працях вітчизняних дослідників Н. М. Капельгородської, Б. М. Крижанівського та О. Б. Шупик. Прикладні аспекти застосування мультиплікаційного мистецтва у роботі з дітьми описано у спільних дослідженнях Ю. Красного і Л. Курдюкової. Проте, питання впливу мультфільмів, зокрема, на розвиток та формування молодшого школяра, їх доцільності у навчально-виховному процесі, у педагогічній науці залишається відкритим.

Щоб встигнути переробити всю домашню роботу або трохи відпочити, батьки часто вмикають мультики своїм малюкам. Поки дитина з насолодою дивиться черговий мультиплікаційний фільм, дорослі не замислюються про те, що таким чином, діти звикають до перегляду мультфільмів і дуже скоро їх вже неможливо «відірвати» від перегляду нескінченних мультфільмів по телевізору. Ніхто не буде заперечувати, що мультфільми про Карлсона, про крокодила Гену і Чебурашку, про дядю Стюпу-велетня, про дядька Федора, про героїв з Простоквашино та інші, були і залишаються комфортними для дитячої психіки, вчать їх прекрасному і доброму [1, 29]. Однак, значна кількість сучасних батьків, вважають ці мультфільми занадто примітивними і застарілими. Сьогодні діти, в основному, люблять переглядати сучасні мультфільми, які часто скомпоновані швидко і дешево, без урахування можливості шкідливого впливу на дитину. Тому значна частина дітей дивиться анімаційну продукцію, в якій жорстокість уживається з поганим смаком, а герої багатьох мультфільмів є безликими істотами, які позбавлені будь-якої індивідуальності. Фахівці впевнені, що деякі мультфільми негативно впливають на комунікативну потребу дитини у правильному висловлюванні, його систему ціннісних виборів друзів, ставлення до рідних і близьких, і, саме, під їх впливом у дитини створюються неправильні, або негативні уявлення про систему моральних чеснот, про світ взагалі. Серед мультфільмів, які транслюються в засобах масової інформації, наявний ряд мультиплікаційних фільмів, трансляція яких є порушенням статті 7 Закону України «Про захист суспільної моралі», статті 10 «Про охорону дитинства» статті 301 Кримінального кодексу України та Конституції України. Наприклад, мультсеріал «Телепузики» має надзвичайно руйнівний вплив на дитячу психіку, адже він створювався під впливом важких наркотиків, про що свідчить заява колишнього продюсера дитячого телеканалу BBC Сари Грем. Серіал «Покемони» (монстри, демони) пропагує окультизм та насилля,

адже суть мультфільму – це жорстоке знищення покемоном покемона. Шокуючим є випадок, коли після перегляду «Покемонів» було терміново госпіталізовано 685 японських дітей. Епілептичні судоми були викликані червоними вогнями в очах одного з персонажів – Пікачу. Мультсеріал «Спанч Боб» або «Губка Боб Квадратні Штани» – це пропаганда примітивізму та гомосексуалізму. В мультфільмі показані епізоди, в яких головні персонажі Губка Боб і його друг – морська зірка Патрік тримаються за руки, фліртують, сплять в одному ліжку, а також є відверті сцени та натяки на гомосексуальні статеві відносини між ними та між іншими персонажами. Наприклад, один із персонажів – Сквіварт, приймає душ в смішній шапочці, захоплюється косметикою, оточує себе «жіночими» речами в побуті. Пропагандою гомосексуалізму є також епізод, в якому Патрік і Губка Боб всиновлюють маленьку устрицю і разом доглядають за малюком. При цьому, Губка Боб одягнутий в жіночий одяг, та є так званою «мамою», а Патрік – «татом». Мультсеріал «Шрек» виховує з українських дітей садистів і збоченців. Наприклад, заради розваги, головна героїня, вбиває тварин. Окрім того, висміюється традиційна сім'я, а натомість пропагується збочена, так звано «толерантна» сім'я, в якій осел живе з драконицею та мають дітей-мутантів [3, 75].

У ході проведеного нами дослідження було опитано 10 респондентів віком від 6 до 8 років. На основі опитування, нами було складено список мультфільмів, які подобаються молодшим школярам. Серед них: «Фіксики», «Смішарики», «Білосніжка», «Попелюшка», «Клуб Вінкс», «Лалапупси», «Ніндзяго». Серед мультиплікаційних фільмів, які не подобаються дітям, виокремлено «Маша і ведмідь». Діти, майже одногласно, аргументують таку точку зору тим, що Маша дуже знущується над Ведмедиком, і респондентам це не подобається. До цього списку увійшов відомий мультфільм «Том і Джері», через постійне знуцання персонажів та «Людина-павук» через те, «що там є жахи». Дуже цікаво, що на запитання: «Чи любиш ти дивитись мультфільми?», дівчинка віком 6 років відповіла, що взагалі не дивиться мультиплікаційні фільми, бо у неї різнобічні інтереси і на все не вистачить часу. Вона чудово вчиться, активна у школі та відвідує гурток танців. Батьки турбуються про неї, достатньо приділяють уваги та часу її вихованню. А ось, наприклад, школярик, який любить дивитися «Ніндзяго», за нашими спостереженнями, у школі на перервах не грає веселі ігри з товаришами, а імітує стрільбу з пістолета у перехожих. Тому варто замислитись над наслідками впливу цього мультфільму на дітей. Досліджуючи питання, чи переглядають молодші школярі радянські мультфільми, такі як: «Вінні-Пух», «Карлсон», «Простоквашино», ми використали звукові записи пісень з мультфільмів «Вінні-Пух» та «Доктор Айболит» на уроках основ здоров'я у 1 та 3 класах. Було виявлено, що всі учні 3 класу знають, що це за

мультфільми, і хто головні персонажі. А от, що серед учнів 1 класу ніхто не знав навіть персонажів цих мультфільмів. Отже, певна річ, теперішні діти надають перевагу сучасним мультфільмам, які не завжди мають виховний та повчальний характер [4, 36].

Досліджуючи дану проблему, ми **дійшли висновку**, що мультиплікаційні фільми мають великий вплив на розвиток дітей шкільного віку. З одного боку, – це яскраві, видовищні, прості, ненав'язливі, доступні дітям образи та події. Вони формують у них первинні уявлення про добро і зло, еталони гарного і поганого поведіння. Через порівняння себе з улюбленими героями, школяр має можливість навчитися позитивно сприймати себе, справлятися зі своїми страхами і труднощами, шанобливо ставитися до інших. Події, що відбуваються в мультфільмі, дозволяють виховувати дітей, підвищувати їх обізнаність, розвивати мислення і уяву, формувати світогляд. З іншого боку, зараз особливою популярністю користуються зарубіжні мультфільми. Є велика різниця між вітчизняними старими мультфільмами та зарубіжними. У радянських мультфільмах відображається правильна для дитини картина світу. В основі своєї вона православна, тому що зло в цій картині світу не вічне, а вічне – добро. І в цій добрій картині світу існує негативний персонаж, який, як правило, легко перевиховується [2, 126]. У зарубіжних мультфільмах світ, фон, на якому відбуваються події мультфільму, безнадійно лежить у злі. І зло, як правило, знищується фізично. Необхідно регулювати частоту перегляду школярами різних західних і вітчизняних мультфільмів. Хороший мультфільм повинен бути нагородою, святом. Корисно використовувати мультфільми як інструмент заохочення і покарання. Насправді ж дитина завжди віддає перевагу живому спілкуванню, ніж телевізору, і якщо дорослий з нею спілкується, то дитині кіно або мультфільм не так вже й потрібні, а іноді і не потрібні зовсім. Тому, необхідно дуже ретельно підбирати мультфільми для перегляду молодшими школярами, як батькам, так і вчителям у школах. Не допускати цілодобового перегляду мультиплікаційних фільмів, а спрямовувати роботу на всебічний розвиток дітей. Для цього, вчителям початкових класів доцільно проводити роботу з батьками учнів, бо саме мультфільми мають значний вплив на розвиток та формування особистості молодших школярів.

Список використаної літератури:

Абраменкова В, Богатирьова А. Діти і телевізійний екран / В. Абраменкова, А. Богатирьова // Воспитание школьника. – 2006. – № 6. – С. 28-31.

Виготський Л. С. Дитяча психологія / Л. С. Виготський. – Собр.соч. в 6 т. . – М.: Просвещение. – 1984. – Т 4. – 486 с.

Грішеєва Н. П. Соціально-психологічні аспекти впливу телебачення на дошкільника. / Н. П. Грішеєва. // Початкова школа. – 2001. – № 8. – С. 75.

Дьоміна І. Важка дитина / І. Дьоміна // Дошкільне виховання. – 2005. – № 3. – С. 34-37.

Коломинский П. Я., Панько Е. А. Вчителю про психологію дітей шестирічного віку. / П. Я. Коломинский, Е. А. Панько // М.: Педагогіка. – 2004. – 356 с.